جشنواره بوسان، میزبان ۷ فیلم از سینمای ایران

فهرست بیست و چهارمین جشنواره بین‌المللی فیلم بوسان با حضور پررنگ سینمای ایران در این رویداد اعلام شد.

آن‌طور که ایسنا گزارش داده، فیلم «در میان تپه‌ها» اولین فیلم بلند ساخته محمدرضا کیوان‌فر و «دیاپازون» به کارگردانی حامد تهرانی دو نماینده سینمای ایران در بخش مسابقه رسمی «جریانهای نو» بیست و چهارمین جشنواره بین‌المللی فیلم بوسان هستند. در این بخش در مجموع ۱۴ فیلم از کشورهای مختلف جهان برای کسب جوایز به رقابت می‌پردازد.

اما در بخش «پنجره‌ای به سینمای آسیا» نیز پنج فیلم ایرانی شامل شبی که ماه کامل شد به کارگردانی نرگس آبیار، ناگهان درخت ساخته صفی یزدانیان، هفت و نیم از نوید محمودی، بنفشه آفریقایی به کارگردانی مونا زندی حقیقی و سینما دانکی از شاهد احمدلو به نمایندگی از سینمای ایران روی پرده خواهند رفت.

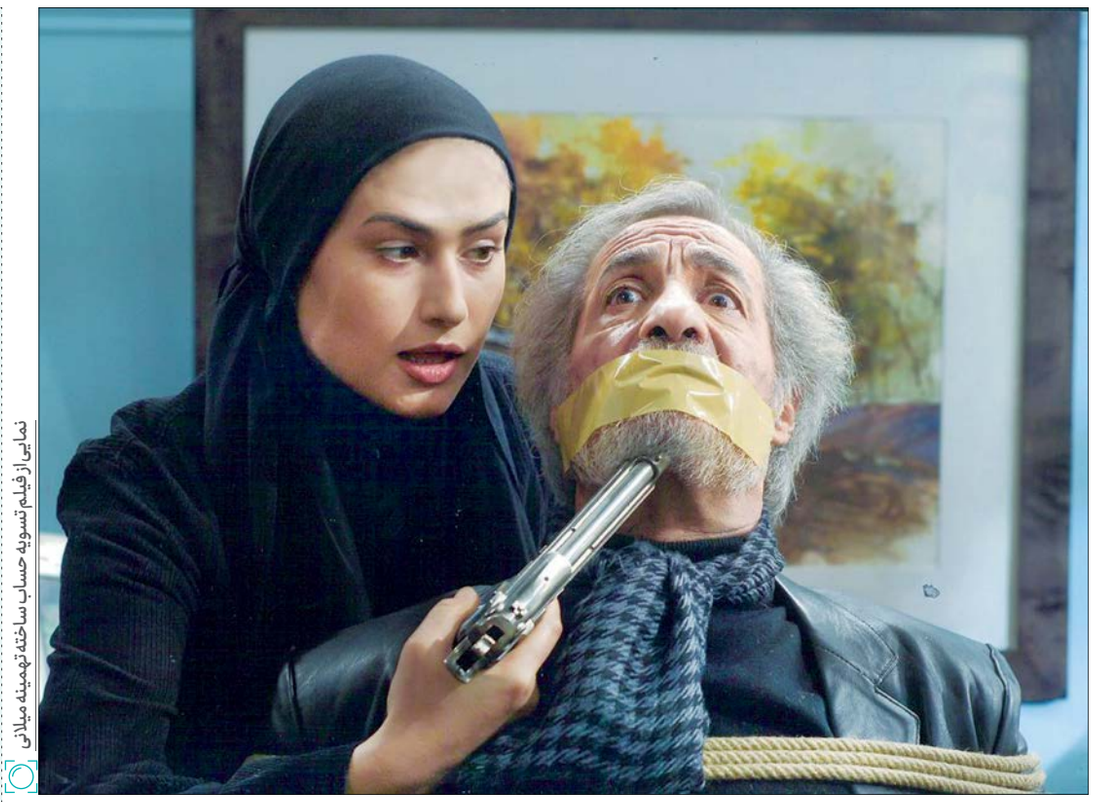

نمایی از فیلم تسویه حساب ساخته تهمینه میلانی

به بهانه تولد تهمینه میلانی که به کارگردان ضدمرد مشهور است

خبری از «آتش بس» نیست؟!

امید رحمانی
سینما

۱۵ شهریور، تولد تهمینه میلانی است که درست یا غلط به کارگردان ضد مرد در سینمای ایران شهرت دارد. اعطای غیررسمی این عنوان هم به ایشان به خاطر عداوت آشکاری است که در فیلم‌ها نسبت به مردان اعمال می‌کند؛ تاکید می‌شود در فیلم‌ها و به بهانه نقد رفتارهای نادرستی که برخی مردان در جامعه نسبت به زنان انجام می‌دهند.

آنچه برخی تماشاگران و منتقدان در فیلم‌های تهمینه میلانی نمی‌پسندند، شیوه پرداخت و باسمه‌ای و گل درشت و شعاری در طرح مسائل است و عمدتا در آثار این کارگردان، مردان در جایگاه شخصیت‌های منفی می‌ایستند و به بدترین و اغراق شده‌ترین شکل ممکن، نسبت به زنان ظلم و جفا می‌کنند. قطعا در واقعیت، برخی مردان نااهل و ناآگاه حتی اقدامات به مراتب بدتری نسبت به برخی زنان و دختران انجام می‌دهند، اما چون این انعکاس و دغدغه‌مندی اجتماعی. که به خودی خود واجد ارزش است. در قالب قصه و شخصیت‌پردازی دقیق و ملموس و قابل باوری ارائه نمی‌شود، نتیجه اغلب به شکل ناخواسته‌ای ضعیف و حتی خنده‌دار از آب درمی‌آید و آن تاثیر لازم را بر مخاطبان ندارد.

ضمن شادباش به خانم میلانی به خاطر زادروزش، در این فرصت سعی کردیم به قصد مطایبه و خاطره بازی، مروری کنیم به این روحیه ضدمرد سینمایی و این‌که چه شد و میلانی چه مسیری را طی کرد که به این شکل از سینما و این میزان از دشمنی سینمایی با مردان رسید. این هم یکجور تبریک و گرامیداشت تولد است دیگر.

امان از استاد اول

همه چیز از کار با مسعود کیمیایی و شاگردی او شروع شد؛ باور کنید شاید اگر تهمینه میلانی فعالیتش در سینما را با داریوش مهرجویی شروع می‌کرد، شاید وضع فرق داشت و میلانی مسیر دیگری در فیلمسازی می‌پیمود. مهرجویی را به عنوان فیلمساز موفق زنان در سینمای ایران می‌شناسیم و ساخت فیلم‌هایی چون پری، بانو، سارا و لیلا، برخی از مصادیق این ادعا هستند. زنان نقش کلیدی و مهمی در سینمای او دارند و مهرجویی هم دست‌کم در دوران اوج کارنامه‌اش، به‌خوبی مسائل و مشکلات زنان را به تصویر می‌کشید.

گرچه برخی نشانه‌های موضعگیری نسبت به مردان و جور و جفای آنها نسبت به زنان در برخی فیلم‌های شاخص مهرجویی وجود دارد، از جمله در سارا و بانو، اما چون این نقد و اشاره هنرمندانه و به اندازه است، از دنیای اثر بیرون نمی‌زند و مخاطب هم آن را باور می‌کند.

اما تقدیر این‌گونه رقم خورد که میلانی کارش را با یکی دیگر از بزرگان سینمای ایران یعنی مسعود کیمیایی آغاز کند که اگر عنوان فیلمساز ضدزن را به او نسبت ندهیم، اما زنان معمولا نقش کلیدی و مهمی در دنیای فیلمسازی او ندارند و سینمای خشن و مردانه کیمیایی، مجال اندکی برای نفس کشیدن به زنان می‌دهد. ادعایی درباره تاثیرگذاری وارونه سینمای کیمیایی بر ذهنیت سینمایی خانم میلانی نداریم، اما دور از ذهن نیست که میلانی در همان سال‌های همکاری و فعالیت در کارگاه آزاد فیلم و فارغ از یادگیری زبان سینما از کیمیایی، به صرافت مسیر دیگری در فیلمسازی افتاده باشد و مصمم شد که وقتی خودش به عنوان کارگردان پشت دوربین قرار گرفت، به نوعی تلافی کند و فیلم‌هایی بسازد که به شکلی پیوسته و مدام از خجالت هرچه مرد دربیاید!

درواقع هرچقدر زنان در سینمای کیمیایی. استاد اول میلانی در سینما. در حاشیه قرار داشتند و حتی در برخی صحنه‌ها و سکانس‌ها نسبت به آنها جور و جفا شده، در سینمای میلانی ورق بدجوری برگشت و اغلب مردان در حاشیه قهرمانان زن قصه قرار دارند و اگر هم حضور برجسته و مهمی دارند، به بدی و رذالت نقش‌آفرینی می‌کنند.

انتقام لاله!

تهمینه میلانی فعالیت سینمایی‌اش را از سال ۵۸ و با حضور در کارگاه آزاد فیلم (با مدیریت مسعود کیمیایی) شروع کرد، ابتدا در زمینه تحقیق برای فیلمنامه و بعد هم به عنوان دستیار کارگردان در فیلم خط قرمز ساخته مسعود کیمیایی محصول ۱۳۶۰. البته در عنوان بندی فیلم نامی از میلانی به عنوان دستیار کارگردان نیامده و نام افرادی چون محمد تراب‌نیا، محمد حسن‌زاده و محمدرضا اعلامی (که بعدها فیلم پرفروش افعی را ساخت)، به عنوان دستیاران کیمیایی آمده است. اما در صفحه ویکی پدیای میلانی از او به عنوان منشی صحنه فیلم خط قرمز یاد شده است. همچنین در شناسنامه فیلم در سایت سوره سینما، نام تهمینه میلانی به عنوان دستیار کارگردان آمده و نام بیتا میلانی به عنوان منشی صحنه! که احتمالا نام دیگر تهمینه میلانی، بیتا میلانی باشد، چراکه در همین سایت سوره سینما، نام او به عنوان دستیار کارگردان و طراح صحنه و لباس فیلم سینمایی دل نمك ساخته امیر قویدل هم آمده است که این آثار و این مسؤولیت‌ها در کارنامه تهمینه میلانی هم به چشم می‌خورد. ضمنا میلانی در فیلم خط قرمز، علاوه بر مسؤولیت‌هایی چون منشی صحنه و احتمالا دستیار کارگردان، به عنوان طراح صحنه هم فعالیت می‌کرد.

اما خود قصه خط قرمز از چه قرار بود و احتمالا چه نقشی کلید اولیه انتقام از مردان را در ذهن خانم میلانی زده است؟! فیلم درباره یك مامور عالی رتبه ساواك به نام امانی با بازی سعید راد است که در کوران انقلاب، با زنی پزشك به نام لاله با بازی فریماه فرجامی ازدواج می‌کند. لاله که از شغل همسرش بی‌اطلاع بود، متوجه واقعیت می‌شود و از امانی می‌خواهد حقیقت را به او بگوید. در بخشهای پایانی فیلم، امانی به بدترین شکل، لاله را زیر مشت و لگد می‌گیرد که می‌تواند همان اولین جرقه موردنظر ما باشد برای مردستیزی سینمایی در سال‌های بعد و به وقت فیلمسازی خانم میلانی! هرچند آخر خط قرمز، لاله با کمك جمال، دوست برادرش، امانی را از پا در می‌آورد، اما «تسویه‌حساب» اساسی از مردان، موکول به سال‌های بعد می‌شود. اجازه دهید به شوخی هم که شده، اشاره‌ای دل خنك‌کننده داشته باشیم مبنی بر این که سینمای مسعودخان کیمیایی، به‌ویژه با همین خط قرمز و به شکلی ناخواسته، در شکل‌گیری مسیر سینمایی میلانی نقش بسزا و تعیین‌کننده‌ای داشته است یا دست‌کم نوری روی دغدغه‌های اجتماعی‌اش در دفاع از حقوق زنان تاباند و آنها را با هم ترکیب کرد.

فیلم‌های مردانه دیگر

جالب اینجاست که تهمینه میلانی در ادامه هم، منشی صحنه و دستیار کارگردان فیلمسازان آقایی شد که عموما به عنوان فیلمساز فیلم‌هایی مردانه شناخته می‌شوند. فیلم بعدی که میلانی در آن منشی صحنه بود، پیك جنگل نام داشت که حسن هدایت آن را سال ۶۲ ساخت؛ باز هم فیلمی مردانه که قصه یاران میرزا کوچك‌خان و نهضت جنگل را روایت می‌کرد و در میان خیل بازیگران مرد آن، زنان حضور معدود و کمرنگی دارند. حتی در فیلم ای ایران ساخته ناصر تقوایی و محصول سال ۶۸ هم که میلانی هم دستیار کارگردان (در کنار سیروس مقدم، محسن تقوایی، قاضی ربیحاوی و سیاوش فکری) بود و هم یکی از طراحان صحنه، باز با فضایی غالب مردانه مواجه بودیم و تنها بازیگر مهم زن فیلم هم ثریا حکمت بود. این روند حتی در فیلمی به نام دل نمك ساخته امیر قویدل که میلانی در آن دستیار کارگردان و طراح صحنه و لباس بود هم ادامه دارد و با فیلمی روبه‌روییم که پیش برنده و تصمیم گیرنده اصلی قصه، مردها هستند و نقش زنان در آن پررنگ نیست.

باور کنیم ضدمرد نیست؟!

تهمینه میلانی در یك گفت‌وگوی تصویری با فریدون جیرانی اعلام کرد: «باور کنید من ضدمرد نیستم، من ضد این نظام فکری بیمارم...» او البته در بخشی دیگر از صحبت‌هایش در همین مصاحبه گفت: «شوراهای مختلف به فیلم من ایراد می‌گیرند که مرد خوب در فیلم تو کجاست؟ من دارم درام می‌سازم. اصلا نمی‌خواهم مرد خوب در قصه‌ام بسازم. کارگردان‌های دیگر مرد خوب می‌بسازند.

میلانی ضمن این‌که در همین گفت‌وگو اشاره می‌کند که «اینقدر حق را به مردها ندهیم»، می‌گوید: «من با بهترین مرد دنیا زندگی می‌کنم و بهترین برادران و همکاران مرد را دارم.»

عشق و علاقه او به همسرش محمد نیك بین (که تهیه‌کننده بیشتر فیلم‌های او بوده)، شگفتی برخی مخاطبان را از این میزان از موضعگیری منفی علیه مردان در فیلم‌ها، بیشتر می‌کند. میلانی در یکی از پست‌های اینستاگرامی‌اش درباره همسرش نوشته است: «الگوی یك انسان شریف در موقعیتی که اغلب ما با چراغ در جست‌وجوی انسان حقیقی می‌گردیم.»

طبیعی است که تعمیم دادن نفرت سینمایی میلانی از مردان به زندگی شخصی ایشان، کار جاهلانه و مذمومی است، اما بحث ما این است که نقد اجتماعی او و مخالفت این فیلمساز با نگاه و رفتار ناپسند و خشونت کلامی و فیزیکی برخی مردان جامعه می‌تواند در قالب قصه‌هایی باورپذیر و شخصیت‌پردازی‌هایی درست و در بافت درامی دقیق و منصفانه صورت گیرد. حتی اگر قرار است همیشه مردان به عنوان شخصیت‌هایی منفی و زورگو عرض اندام کنند، هزارراه درست و جذاب و دراماتیك برای نمایش آن وجود دارد که معتقدیم خانم میلانی هنوز آنها را نرفته و امتحان نکرده است.

میلانی:
شوراهای مختلف به فیلم من ایراد می‌گیرند که مرد خوب در فیلم تو کجاست؟ من دارم درام می‌سازم. اصلا نمی‌خواهم مرد خوب در قصه‌ام بسازم. کارگردان‌های دیگر مرد خوب می‌بسازند

تقدیر این‌گونه رقم خورد که میلانی کارش را با مسعود کیمیایی آغاز کند که اگر عنوان فیلمساز ضدزن را به او نسبت ندهیم، اما زنان معمولا نقش کلیدی و مهمی در دنیای فیلمسازی او ندارند و سینمای خشن و مردانه کیمیایی، مجال اندکی برای نفس کشیدن به زنان می‌دهد

راش

آغاز فیلمبرداری خروج حاتمی‌کیا

جدیدترین فیلم سینمایی ابراهیم حاتمی‌کیا امروز کلید خورد.

آن‌طور که ایلنا گزارش داده، فیلم سینمایی خروج به کارگردانی ابراهیم حاتمی‌کیا دیروز ۱۳ شهریور در شهرستان گچساران کلید خورد.

جدیدترین اثر ابراهیم حاتمی‌کیا پس از طی مراحل پیش‌تولید، امروز با حضور عوامل در گچساران جلوی دوربین رفت.

خروج، بیستمین فیلم ابراهیم حاتمی‌کیا در مقام کارگردان در سینمای ایران است.

همکاری ایمان کرمیان در «درخت گردو» با مهدویان

ایمان کرمیان، مدیر جلوه‌های سینما از آخرین وضعیت پروژه‌هایی که با آنها همکاری کرده و می‌کند، خبر داد.

آن‌طور که سینماپرس گزارش داده، ایمان کرمیان مدیر جلوه‌های ویژه در سینما درباره کارهای این روزهای خود گفت: از چندی پیش مشغول مجموعه شبکه نمایش خانگی «قورباغه» به کارگردانی هومن سیدی هستم و این کار همچنان ادامه دارد و فکر می‌کنم تا پایان سال نیز سر این پروژه باشیم.

او ادامه داد: همچنین چند جلسه سر فیلم «آتابای» به کارگردانی نیکی کریمی حاضر شدم و بخش کار ما در زمینه جلوه‌های ویژه به پایان رسید.

کرمیان افزود: کار ما در فیلم سینمایی «خوب، بد، جلف: ارتش سری» به کارگردانی پیمان قاسمخانی و تهیه‌کنندگی محسن چگینی نیز تمام شده است. او از همکاری خود با محمدحسین مهدویان هم خبر داد و گفت: تا چند روز دیگر سر کار «درخت گردو» به کارگردانی محمدحسین مهدویان و تهیه‌کنندگی سیدمصطفی احمدی حاضر می‌شوم.

همکاری با مهرجویی بعد از ۵۰ سال

عزت‌ا... رمضانی‌فر، بازیگر «لامینور» به کارگردانی داریوش مهرجویی شد.

آن‌طور که مهر گزارش داده، پس از گذشت ۵۰ سال از فیلم گاو، عزت‌ا... رمضانی‌فر از بازیگران فیلم گاو مجددا مقابل دوربین داریوش مهرجویی خواهد رفت تا با علی نصیریان همبازی شود و لامینور سومین همکاری او با داریوش مهرجویی پس از فیلم‌های گاو و پستچی باشد.

پیش از این حضور علی نصیریان، سیامك انصاری، مهرداد صدیقیان و پردیس احمدیه در این فیلم قطعی شده بود.

لامینور به کارگردانی داریوش مهرجویی با طراحی گریم عبدا... اسکندری و مدیریت فیلمبرداری بهرام بدخشانی با نویسندگی مشترك وحیده محمدی‌فر و داریوش مهرجویی به تهیه‌کنندگی رضا درمیشیان جلوی دوربین خواهد رفت.

«میدان سرخ مسکو» مقصد بعدی ابراهیمیان

تازه‌ترین فیلم ابراهیم ابراهیمیان به گفته خودش، یك اکشن جنایی است.

ابراهیم ابراهیمیان، کارگردان سینما درباره فیلم تازه خود «دابلند» که محصول مشترك ایران و گرجستان است به هنرآنلاین گفت: در حال حاضر در نوبت دریافت پروانه نمایش هستیم و پس از دریافت پروانه نمایش برای اکران آن برنامه‌ریزی خواهیم کرد. طبق توافقی که با پخش‌کننده گرجی داشتیم، قصد داریم این فیلم همزمان در دو کشور اکران شود تا بتوانیم تبلیغات مناسبی هم برای آن داشته باشیم.

کارگردان «عادت نمی‌کنیم» در پاسخ به این سؤال که چرا تأکید بر اکران همزمان دارد، افزود: اگر قرار باشد این فیلم در گرجستان زودتر از ایران اکران شود، به دلیل این‌که نسخه نمایش خانگی آن زودتر وارد بازار می‌شود، احتمال نسخه قاچاق فیلم و ورود آن به ایران بالا می‌رود و ما نمی‌خواهیم چنین اتفاقی بیفتد. بنابراین جلوی این ماجرا را می‌گیریم و تأکیدمان روی اکران همزمان است.

ابراهیمیان در ادامه درباره فعالیت‌های جدید خود نیز عنوان کرد: نگارش فیلمنامه میدان سرخ مسکو نوشته سارا سلطانی به‌تازگی به پایان رسیده است. به دلیل این‌که چیدمان بازیگران فیلم کمی سخت است و همه مشغله فراوانی دارند فعلا در مراحل ابتدایی پیش‌تولید هستیم. این فیلم به لحاظ موضوعی هیچ ارتباطی با آثار قبلی من ندارد و یك تریلر جنایی. اکشن است.

او در پاسخ به این سؤال که آیا فیلم برای جشنواره فیلم فجر آماده می‌شود یا خیر گفت: خیر، چرا که بسیار پیش‌تولید وسیعی دارد و زمانبر است و بعید می‌دانم قبل از جشنواره فیلم فجر بتوانیم آن را کلید بزنیم.

کارگردان «ارسال آگهی تسلیت برای روزنامه» همچنین درباره موفقیت انتخاب این گونه در زمان اکران توضیح داد: بعد از فیلم پیلوت، دابلند را کاملا در یك فضای فانتزی ساختم و همین امر موجب شد در کارنامه‌ام کار متفاوتی باشد و در نهایت ذهنیتم نسبت به تولید فیلم تغییر کند. یکی از مباحثی که همواره درباره آن اعتراض داشتم ورود به گونه‌های مختلف است، اما فکر می‌کنم فیلم‌های با پیش‌تولید عظیم و جذب سرمایه در این زمینه مانند حرکت روی لبه تیغ است. میدان سرخ مسکو کاملا آرتیستی است و نمونه‌اش در سینمای ایران وجود ندارد، حداقل در فیلمنامه این‌گونه است و به موفقیت آن بسیار امیدوارم.